

5 PASSOS

PER ACOMPANYAR LES PERSONES VOLUNTÀRIES

RITA GRANÉ

LECXIT

LECTURA PER A L'ÈXIT EDUCATIU

5 passos per acompanyar les persones voluntàries

Primera edició: Barcelona, març de 2016
© Fundació Jaume Bofill, 2016
Provença, 324
08037 Barcelona
fbofill@fbofill.cat

Autoria: Rita Grané
Edició: Fundació Jaume Bofill
Coordinació de continguts: Àlex Cosials
Revisió lingüística: L'Apòstrof, scl
Disseny i maquetació: L'Apòstrof, scl

ISBN 978-84-945264-2-8
DL B 6014-2016

Aquesta obra està subjecta a una llicència Creative Commons de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (by-nc-nd). Es permet la reproducció, distribució i comunicació pública de l'obra sempre que se'n reconegui l'autoria. No es permet l'ús comercial de l'obra ni la generació d'obres derivades.

Les publicacions del programa LECXIT estan disponibles per a descàrrega als webs www.lectura.cat i www.fbofill.cat

5 PASSOS

PER ACOMPANYAR LES PERSONES VOLUNTÀRIES

Sumari

- 1.** Com acollir i formar al voluntariat?
- 2.** Quin suport oferir al llarg del projecte?
- 3.** Com fer visible el progrés de la relació?
- 4.** Com reconèixer la tasca del voluntariat?
- 5.** I, quan acaba el curs, com tancar la relació?

Les millors eines per a integrar les persones voluntàries en l'equip d'un projecte, per enfortir la seva motivació i per garantir el suport necessari en el desenvolupament de la seva tasca són la formació inicial i l'acompanyament. És molt important, doncs, que hi dediqueu temps i recursos. D'aquesta manera, garantireu que el seu rol com a voluntàries al programa LECXIT sigui més eficaç, fomentareu la seva implicació i contribuïreu a la seva permanència al llarg de tot el projecte. En definitiva, les acompanyareu en el seu camí i fareu que aquest sigui llarg.

Per aconseguir-ho, us proposem seguir els següents passos.

1_ COM ACOLLIR I FORMAR AL VOLUNTARIAT?

La formació inicial de les persones voluntàries és un punt estratègic. L'objectiu d'aquesta formació inicial és garantir que les persones estaran capacitades per a la tasca que desenvoluparan. Així doncs, la formació l'heu d'entendre com una inversió. Mitjançant aquesta formació, ajudarem a enfortir el coneixement i la motivació envers el projecte per part del voluntariat. També heu de fer entendre al voluntariat que aquesta és una part dels beneficis que obtindran per la seva participació al programa.

Els beneficis de la formació:

- ___ Ajudar a integrar les persones voluntàries en el projecte.
- ___ Facilitar la gestió de les seves expectatives.
- ___ Permetre homogeneïtzar la qualitat de la tasca que realitzaran els/les mentors/es
- ___ Completar el procés de selecció i cribratge del voluntariat.

Des de la **Fundació Jaume Bofill** s'ofereix una proposta de formació inicial del voluntariat. En aquesta proposta, comú per a totes les persones voluntàries, es treballa la importància del rol del mentor/a i diferents estratègies i recursos per treballar la lectura. Així doncs, únicament us caldrà pensar en els aspectes específics que vulgueu personalitzar des del vostre Punt LECXIT

Les persones coordinadores de Punts LECXIT haureu pogut recollir aquests aspectes a partir de les fitxes i entrevistes de selecció del voluntariat, de manera que, fàcilment, detectareu si algunes persones tenen necessitats de formació específiques. Tingueu-les en compte! Per cobrir-les

també disposeu dels materials que ha editat el programa LECXIT, i que també podeu utilitzar per a la formació contínua (veure punt 2).

Un recurs molt útil pels Punts LECXIT que ja estan en funcionament és parlar amb el voluntariat que ja ha participat al projecte. La seva experiència us ajudarà a identificar alguns elements en els que es necessita més formació. Alhora, també us proporcionaran exemples o casos interessants que podeu oferir durant la formació. I també podeu demanar a algunes persones voluntàries experimentades o a alguns infants, que hi participin explicant la seva experiència. Això és sempre molt enriquidor.

Us oferim un guió de formació general que us pot ajudar a completar la formació inicial que s'ofereix des de la Fundació Bofill:

- ___ Oferir una visió dels antecedents i objectius del projecte.
- ___ Presentar l'entitat responsable del projecte.
- ___ Explicar els beneficis i avantatges derivats de la participació en el projecte.
- ___ Explicar els requeriments del rol que tenen assignat (i si hi ha diferents nivells de responsabilitat).

- ___ Aportar tota la informació sobre l'operativa del programa, inclosos procediments de seguretat, informes o avaluacions, suport per part de l'equip tècnic o possible desenvolupament de xarxes i de noves oportunitats.
- ___ Introduir el concepte de mentoria i l'aproximació específica que fa el projecte a la mentoria (p.e. en cas de *peer-mentoring* o mentoria entre iguals).
- ___ Descriure la naturalesa de la relació de mentoria.
- ___ Entrenar en les habilitats específiques que es requereixen i oferir oportunitats de practicar-les. En aquest cas, l'acompanyament a la lectura.

Pel que fa a l'acollida, tingueu molt present que els primers dies són bàsics per reforçar les persones voluntàries. L'objectiu és que sentin que formen part del projecte, per tant prepareu-la bé per assegurar-vos que totes les persones voluntàries coneguin la resta de l'equip, els espais i els recursos al seu abast i la dinàmica d'organització que s'ha previst. La manera de fer aquesta sessió és convocant les persones voluntàries una setmana abans d'iniciar les sessions de lectura amb els infants. És el

moment també de donar-los la “Carta del Voluntariat de Catalunya” que recull els seus drets i deures i fa també la funció de Codi Ètic si l'entitat no en disposa de cap i el full de compromís del voluntariat amb l'entitat.

Trobareu una proposta de full de compromís del voluntariat a la pàgina
<http://www.lectura.cat/documents-de-treball>

2_ QUIN SUPORT OFERIR AL LLARG DEL PROJECTE?

Support al voluntariat vol dir oferir a les persones voluntàries retroalimentacions positives i orientacions per ajudar-les a adquirir confiança en el seu paper.

Això vol dir que cal definir espais on la persona coordinadora del projecte pugui plantejar qüestions com:

- Estàs gaudint del teu paper?
- Necessites alguna ajuda addicional?
- Creus que et caldria més preparació?
- Tens una relació adequada amb l'equip del projecte, amb l'infant i amb les altres persones voluntàries?

Una bona manera de fer-ho és reunir-se amb el grup de persones voluntàries una estona després d'acabar una de les primeres sessions LEEXIT. És important que us assegureu que les persones voluntàries, quan es trobin amb problemes que estiguin fora de la seva experiència, sàpiguen on trobar ajuda.

Aquest suport individual i la supervisió són factors molt importants en el manteniment de la qualitat del treball de les persones voluntàries.

Així, mitjançant la supervisió, oferireu a les persones voluntàries:

- _____ Un mitjà de retroalimentació sobre “com de bé ho estan fent”
- _____ Un espai per discutir els problemes que puguin tenir, ja sigui amb l’equip del projecte, ja sigui amb l’infant mentorat.
- _____ Ajuda a la millora del seu rendiment i de la qualitat de la seva relació de mentoria.

Complementari a aquest seguiment individual, ajudarem a millorar el desenvolupament de la tasca a les persones voluntàries mitjançant recursos i formació contínua. En aquest cas, la Fundació Bofill ofereix diverses propostes per a la formació contínua del voluntariat, així com el material *Tú també pots fer molt per la lectura.*

Podeu trobar petites guies per aquestes càpsules de formació contínua al web

<http://www.lectura.cat/documentos-de-treball>

Una proposta molt interessant és anar construint una bossa de recursos amb les propostes dutes a terme per part de les persones voluntàries.

3_COM FER VISIBLE EL PROGRÉS DE LA RELACIÓ?

Les persones, en general, ens sentim bé quan ens reconeixen la feina que fem o quan rebem un premi o un copet a l'esquena. Això també és important per a les relacions de mentoria. Per aquest motiu, és imprescindible que busqueu fórmules per fer visibles tant les contribucions que les persones voluntàries fan als infants mentorats com els avenços d'aquests mateixos infants. Això reforça la motivació del voluntariat per seguir amb la seva tasca i la dels nens i nenes per perseverar en el seu esforç.

Això ho fareu identificant oportunitats perquè les persones voluntàries i els infants prenguin consciència d'allò que està funcionant bé en la seva relació.

Algun punt LECXIT ha fet que la persona voluntària i l'infant es fixin un objectiu d'èxit que volen aconseguir com, per exemple, llegir correctament a classe en veu alta. I que qui fa la mentoria ho celebri amb el mentorat quan aquest aconsegueixi aquest objectiu.

D'aquesta manera, la persona mentora veu que el seu rol té un impacte en la vida de l'infant i aquesta percep amb claredat la seva millora.

Un altre exemple d'un altre punt LECXIT és que l'escola genera un informe d'evolució positiva de l'infant pel que fa a competència lectora, atenció, interès, participació a l'aula, etc. per al mentor o mentora.

Trobem també altres maneres de fer visible aquest efecte positiu de la relació, com és fer-lo visible a la comunitat. En aquest cas, pot ser interessant que siguin les mateixes persones voluntàries les qui escriguin un text explicant la seva experiència, per exemple al blog o pàgina web de l'entitat, a la revista local, etc. Aturar-se a explicar-la els farà adonar d'allò que està representant per a elles.

També es pot crear la figura de la «parella del mes» que, a la reunió de seguiment en grup del voluntariat, explica com ha treballat amb l'infant i quins canvis ha vist que es produïen en aquest temps.

4_COM RECONÈIXER LA TASCA DEL VOLUNTARIAT?

És important que penseu un sistema de reconeixement a la tasca de les persones voluntàries així com d'acreditació i certificació de la seva participació al projecte. D'aquesta manera:

- Augmenteu la seva motivació i autoestima.
- Milloreu les seves habilitats.
- Les ajudeu en el seu desenvolupament personal.

Aquest reconeixement el podeu fer en forma de certificats emesos per l'entitat, amb la possibilitat de lliurar-los en un acte o esdeveniment específic.

Saber quina és la motivació de les persones voluntàries ens ajudarà a pensar el reconeixement més adequat. Així, mentre que per a algunes persones és necessari obtenir qualificacions o certificacions del seu voluntariat, altres en tenen prou sabent que el que han fet ha valgut la pena. En qualsevol cas, ser valorat i reconegut és una necessitat comuna de la majoria de les persones i, amb més raó, de les persones voluntàries.

També us podeu trobar que, després de la seva experiència com a mentores, algunes persones voluntàries decideixin seguir treballant al sector social o educatiu. En aquest cas, és possible que us demanin referències per acreditar-se al seu nou destí.

Una altra via que teniu al vostre abast, de reconeixement cap al voluntariat, és oferir-los o facilitar-los l'accés, ocasionalment, a alguna formació específica i complementària com pot ser la participació en jornades o congressos especialitzats. D'aquesta manera, els transmetreu la importància que doneu a la tasca que estan fent.

Al final, haureu aconseguit els objectius proposats i, en qualsevol dels casos, haureu treballat perquè segueixin desenvolupant la seva mentoria durant més temps o, si més no, perquè parlin bé del projecte, que sempre és una manera d'atraure més persones voluntàries.

5_I, QUAN ACABA EL CURS, COM TANCAR LA RELACIÓ?

Generalment, al projecte LECXIT, la relació s'acaba quan s'han assolit els objectius fixats o bé quan es considera que el mentorat ja pot continuar sol. Pot acabar també en un termini concret si s'ha fixat així a la definició del projecte (per exemple, un curs escolar).

És essencial planificar un «bon final» perquè ambdues parts surtin de la relació amb una experiència positiva. D'aquesta manera, podran celebrar els èxits assolits durant les sessions de lectura. Quan el moment del final s'acosta, proposeu a la parella de mentoria que reflexioni sobre el temps que han compartit. Que valorin què ha estat positiu, i també què no ho ha estat tant.

Podeu disposar de diversos qüestionaris de valoració de final de curs a: <http://www.lectura.cat/documents-de-treball>

Una pauta de reflexió pot ser aquesta:

- ___ Fins a quin punt s'han assolit els objectius de la relació de mentoria?
- ___ Quins han estat els principals resultats d'aprenentatge per a totes dues parts?
- ___ Què ha anat bé, què podria haver anat millor i què hem après l'una de l'altra?

En acabat, cal organitzar una activitat o esdeveniment de celebració del final del projecte, en la qual totes dues parts es reconeixen públicament el que han après l'una de l'altra. Aquests esdeveniments són una molt bona oportunitat per involucrar-hi altres persones interessades en el projecte, com poden ser les famílies, l'equip educatiu de l'escola, la direcció de l'equipament on es fa l'activitat, etc.

Així mateix, hem de preveure la possibilitat que la relació de mentoria no es pugui completar. Què cal fer, doncs, en el cas que la relació s'interrompi anticipadament per alguna causa externa (feina, malaltia, canvi de domicili, etc.)? En aquest cas, és molt important evitar el sentiment de culpabilitat per a qualsevol de les dues parts. Cal que s'expliqui de manera molt clara quina és la causa que obliga a interrompre la relació i què els ha

aportat el temps que han estat junts. També és convenient que tots puguin tenir un espai de comiat.

Això és especialment rellevant perquè facilita que l'infant pugui començar una nova relació de mentoria amb alguna altra persona, i que aquesta sigui exitosa.

5 passos per acompanyar les persones voluntàries és una guia pensada pels coordinadors dels punts LECXIT. Us presentem les indicacions per fer un bon acompanyament al voluntariat. Us volem ajudar a acollir-los, motivar-los, implicar-los, oferir-los formació i suport, a garantir el seu compromís al llarg de tot el projecte... En definitiva, a poder-los acompanyar al llarg del seu camí i, perquè no, a fer que vulguin repetir en una nova experiència de voluntariat.

Rita Grané Moro (Barcelona, 1964) és mestra de formació i Màster en Gestió d'entitats sense afany de lucre. Professionalment, s'ha especialitzat en gestió d'ONG. Ha treballat en entitats de voluntariat del món del lleure educatiu, de la salut mental i de l'acció social. També ha estat formadora a la Fundació Pere Tarrés i a la Universitat Ramon Llull. Els últims anys ha estat responsable de la Coordinadora de Mentoria Social, treballant per promoure la mentoria, una metodologia d'alt impacte a l'acció social. Actualment és la directora de l'Associació Punt de Referència.